

RESUM DE JURISPRUDÈNCIA

TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

PLE

1. [Sentència](#) de 2 d'octubre de 2023, del Ple del Tribunal Constitucional. **Recurs d'inconstitucionalitat sobre la Llei d'organització del poder judicial (LOPJ).**

El TC, per majoria, ha desestimat el recurs d'inconstitucionalitat interposat per cinquanta diputats i diputades del grup parlamentari del Congrés dels Diputats VOX contra la Llei 4/2021, de 29 de març, per la qual es modifica parcialment la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, per a l'establiment del règim jurídic aplicable al Consell General del Poder Judicial (CGPJ) en funcions.

El recurs d'inconstitucionalitat impugnava íntegrament la Llei orgànica 4/2021, per suposades infraccions en la tramitació parlamentària de la llei, derivades de l'omissió de l'informe del CGPJ i de la utilització fraudulenta de la proposició de llei.

El TC desestima aquestes alegacions en considerar, d'una banda, que no era preceptiu l'informe del CGPJ i, per tant, era irrellevant que se sol·licités o no. D'altra banda, respecte a l'alegació de l'ús fraudulent de la proposició de llei, l'alt tribunal estima que no es pot imputar frau de llei quan és un dels grups parlamentaris amb més representació qui impulsa la proposició de llei, afirmant que no pot qualificar-se de frau de llei quan un o més grups parlamentaris exerceixen la iniciativa legislativa que la Constitució els reconeix i, que no ve, en cap cas, limitada per raó material quan es tracta de matèries pròpies de la LOPJ.

El segon grup d'alegacions es refereix al propi contingut de la norma, en entendre els recurrents que la limitació de funcions del CGPJ amb el mandat caducat, introduïda per la nova llei, és contrària a les previsions de l'article 122.2 de la CE, que dona cobertura al govern del poder judicial.

La sentència afirma, en aquest darrer aspecte, que la CE només determina de forma clara i unívoca que la duració del mandat dels membres del CGPJ és de cinc anys, període en el qual estan en ple exercici de les seves atribucions, però sotmeses a límits estrictes que evitin que aquest òrgan, en situació de pròrroga per la concurrència d'una circumstància de anomalia institucional, comprometi la capacitat

de decisió futura del govern del poder judicial, allí on les decisions a adoptar tinguin un alt grau de discrecionalitat i un baix contingut de mera gestió administrativa.

La sentència també desestima les al·legacions específiques d'inconstitucionalitat referides a les restriccions perquè el CGPJ en funcions pugui nomenar el president/a del TS i del CGPJ i amb la facultat d'interposar conflictes d'atribucions davant el TC.

Aquesta sentència no va ser adoptada per unanimitat ja que els magistrats César Tolosa, Ricardo Enríquez, Enrique Arnaldo i la magistrada Concepción Espejel han manifestat la presentació conjunta d'un vot particular ja que entenen: d'una banda, que s'hauria d'haver estimat la inconstitucionalitat per motius materials; i, d'altra banda, que pel que fa al principi de divisió de poders, base d'un estat social i democràtic, exigeix que el desenvolupament pel legislador orgànic de les previsions de l'article 122.2 de la CE no desnaturalitzi la configuració constitucional del CGPJ com a òrgan autònom creat per a la defensa de la independència judicial.

2. [Sentència 124/2023](#), de 26 de setembre, del Ple del Tribunal Constitucional. **Recurs d'inconstitucionalitat.**

El TC desestima, per majoria, gran part del recurs d'inconstitucionalitat interposat per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Popular en el Congrés dels Diputats contra diversos preceptes de la Llei 5/2021, de 5 de novembre, de la Generalitat Valenciana, reguladora dels fons de cooperació municipal dels municipis i entitats locals menors de la Comunitat Valenciana.

La sentència, després de recordar la doctrina constitucional sobre el significat i abast de la garantia constitucional de l'autonomia local, les limitacions que se'n deriven per al legislador estatal i autonòmic, així com la doctrina de l'autonomia i suficiència financera local, procedeix a reconèixer, en línia amb la seva doctrina anterior (STC 27/1987), la constitucionalitat de la declaració d'interès general de la Comunitat Valenciana de «la funció d'assistència i cooperació jurídica, tècnica i econòmica» de les diputacions provincials als municipis amb la finalitat de procedir a la seva coordinació amb l'objecte que les diputacions provincials participin juntament amb la Generalitat Valenciana, en el finançament bàsic dels municipis mitjançant el fons de cooperació municipal.

Segons el Tribunal, «amb aquesta obligació de contribuir a la dotació financera del fons que s'imposa en la llei impugnada a les diputacions provincials no s'estaria obligant aquestes a fer una cosa diferent d'allò a què estan obligades constitucionalment i legalment. El que no vol dir, lògicament, que la comunitat autònoma no disposi de límits a l'hora d'exercitar aquesta facultat de coordinació;

uns límits que es troben en la prohibició de privar, de manera substancialment rellevant, les entitats locals coordinades (les diputacions provincials) d'aquesta competència pròpia i nuclear d'assistència i cooperació als municipis del seu àmbit territorial, fins al punt de col·locar-les en una posició de subordinació jeràrquica o quasi jeràrquica, esgotant així el seu propi àmbit de decisió en la matèria».

I per això, el TC assenyala que haurà d'estar-se a la concreció que, en cada moment, es faci d'aquesta facultat de coordinació, a través del Pla sectorial corresponent, en l'elaboració del qual participaran les diputacions provincials a través de la Comissió de Col·laboració i Coordinació del Fons de Cooperació Municipal, per saber si s'han desbordat o no aquells límits, que deriven directament de la garantia institucional de l'autonomia local, en el seu vessant financer.

El TC només ha declarat inconstitucional els preceptes o incisos següents:

- a) L'article 7 per vulneració de l'article 64.3 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, que mandata les Corts Valencianes perquè mitjançant llei creïn el fons de cooperació municipal «amb els mateixos criteris que el fons estatal», cosa que incompleix aquell precepte.
- b) L'incís «en aplicació de l'article 66 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana», de l'apartat 6 de l'article 5, que es refereix a la possibilitat que el Consell requereixi al titular de la presidència de la diputació provincial de què es tracti, quan adverteixi que ha comès infraccions, que respecti les directrius autonòmiques de coordinació, amb indicació de les esmenes o rectificacions que procedeixin mentre que aquell precepte estatutari (article 66) es predica de l'execució per les diputacions provincials de competències delegades per la Generalitat de València, no sent aquest el cas.

Aquesta sentència no va ser adoptada per unanimitat.

El magistrat Ramón Sáez Valcárcel discrepa de la sentència aprovada pel Ple, en considerar que es desdibuixen greument els límits que el bloc de la constitucionalitat imposa als poders de coordinació en el marc de l'Estat descentralitzat espanyol.

També han anunciat vots particulars els magistrats Enrique Arnaldo, César Tolosa i la magistrada Concepción Espejel per entendre que la regulació de la Llei valenciana 5/2021 i, en especial, els articles 5 a 8, en imposar la participació obligatòria de les diputacions en un fons autonòmic, aquest fet és contrari a l'autonomia provincial constitucionalment garantit ja que no es prenen en consideració els seus interessos. Tant perquè la Llei recorreguda no estableix límits expressos respecte

als fons a aportar ni a la finalitat que es persegueix amb ells, com per la manca de participació provincial suficient en les decisions que tenen a veure amb els recursos destinats a la cooperació amb els municipis que és l'àmbit més rellevant de les diputacions provincials.

TRIBUNAL SUPREM

SALA CIVIL

3. [Sentència 1274/2023](#), de 20 de setembre, de la Sala Primera del Tribunal Suprem en matèria de **dret a l'honor**.

El TS estima el recurs de cassació interposat pels demandants (periodistes) com a conseqüència de les sentències d'instància que van estimar el dret a l'honor.

La qüestió que es planteja en aquest cas és si hi ha hagut una intromissió il·lícita. Els fets es refereixen a un article periodístic en què s'afirmava que un jutge estava sent investigat per fets presumptament delictius o que aquests fets objecte d'investigació eren atribuïbles també al jutge.

El TS avala la legitimitat de l'exercici de la llibertat de premsa en l'article periodístic en què valoren fets veraçs, en tant que havien estat obtinguts de les diligències prèvies . El fet que un article periodístic consideri que les diligències prèvies afectin un jutge (avui demandant) o que se l'inclogui entre les persones que van participar en els fets, no es pot considerar no veraç, per més que es tracti de l'opinió del periodista ja que aquests fets constaven en una resolució judicial, a més de ser objecte d'una denúncia a la qual va tenir accés.

SALA CONTENCIOSA ADMINISTRATIVA

4. [Sentència 1137/2023](#), de 15 de setembre, de la Secció 2a de la Sala Tercera, Contenciosa Administrativa, del Tribunal Suprem. Recurs de cassació en matèria de **tributs**.

El TS desestima el recurs de cassació interposat per l'Administració general de l'Estat contra la sentència del TSJ de la Comunitat Valenciana, recaiguda en recurs contra la resolució del TEAR de la Comunitat Valenciana que va desestimar les reclamacions presentades contra la declaració de responsabilitat solidària (article 42.1.a) de la Llei general tributària, respecte dels deutes derivats de l'IVA 2005 i sancions connectades

La qüestió que es planteja en aquest cas és la interrupció de la prescripció en relació amb el deutor principal i els efectes respecte al deutor solidari.

La sentència manifesta l'evolució doctrinal en aquesta matèria, principalment la STS 1308/2022, de 14 d'octubre, i següents. Davant la jurisprudència anterior, que assumeix amb normalitat que no tenen per què conèixer-se qui són els responsables tributaris quan es produeixen els actes d'interrupció davant el deutor principal, la nova doctrina entén que no es pot minimitzar la garantia del procediment.

El còmput del termini de prescripció per exigir el pagament als deutors solidaris s'ha de situar l'endemà de la finalització del termini de pagament en període voluntari del deutor principal.

Així mateix, afirma que quan la responsabilitat tributària comporta la derivació de la liquidació i de la sanció, aquest termini de pagament en període voluntari és el que corresponia al deutor principal amb relació a la liquidació. Les actuacions recaptatòries, dirigides davant el deutor principal o davant l'obligat dels deutes dels qual es deriva la responsabilitat, poden interrompre el termini de prescripció per exigir l'obligació de pagament únicament davant de qui prèviament ha estat declarat responsable, doncs, fins que s'adopti l'acte formal de derivació del deute, no es pot parlar en sentit propi d'obligat tributari ni de responsable o de responsabilitat.

5. [Sentència 1183/2023](#), de 27 de setembre, de la Secció 4a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem. Recurs d'interès cassacional per a la formació de la jurisprudència en matèria de **funció pública** (gratificacions econòmiques per jubilació anticipada).

El TS estima, per unanimitat, sent ponent Luis María Díez-Picazo, el recurs d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència contra la sentència dictada pel TSJ del País Basc de 17 d'octubre de 2021 que anul·la íntegrament.

La qüestió que es planteja té com a objecte l'acord adoptat per l'Ajuntament de Bilbao que preveia una gratificació econòmica (l'equivalent a cinc mensualitats completes) per als seus funcionaris per jubilació anticipada.

Un funcionari d'aquest Ajuntament pertanyent a l'escala de policia local va sol·licitar aquesta gratificació, basant-se en l'acord adoptat per l'Ajuntament de Bilbao que preveia aquestes gratificacions econòmiques per jubilació anticipada per al rejuveniment de la plantilla .

La petició va ser desestimada per entendre que la jubilació no podia entendre's voluntària.

Contra aquesta resolució municipal, l'interessat va interposar recurs contenciós administratiu, que va ser estimat pel Jutjat Contenciós Administratiu núm. 3 de Bilbao. Contra aquesta sentència la representació legal de l'Ajuntament de Bilbao va interposar recurs d'apel·lació davant el TSJ del País Basc, que va ser desestimat per sentència de 17 de novembre del 2021.

Contra aquesta sentència es va interposar recurs de cassació, que va ser admès a tràmit i es va declarar d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència

La qüestió d'interès cassacional és determinar la naturalesa jurídica dels incentius de jubilació anticipada acordada per les entitats locals que tenen un coeficient reductor de l'edat de jubilació.

La sentència del TS recorda que aquesta qüestió ja va ser resolta per la mateixa Sala en idèntics supòsits anteriors; especialment, fa referència a la STS de 16 de març de 2022, en la qual es declara que «és criteri jurisprudencial clarament establert que les gratificacions –qualsevol que sigui la seva denominació en cada ca– per jubilació anticipada previstes en acords de les entitats locals tenen naturalesa de retribució i, consegüentment, només poden considerar-se ajustades a dret en la mesura que tinguin fonament en alguna norma legal d'abast general, relativa a la remuneració dels funcionaris de l'Administració local. Atès que en els casos resolts fins a la data no s'havia identificat cap norma de cobertura, la conclusió va ser que aquests acords eren invàlids. Vegeu a aquest respecte, entre d'altres, les sentències 2747/2015, 2717/2016, 459/2018 i 1183/2021. A aquest mateix criteri cal atènyer-se, ja que en aquest cas no s'aprecia cap diferència rellevant. En aquest ordre de consideracions, cal assenyalar que l'esmentada disposició addicional 21a de la Llei 30/1984, tot i preveure mesures d'incentivació de la jubilació anticipada, no va fer una regulació precisa per al supòsit que aquestes mesures tinguessin caràcter retributiu i, per això, no satisfà l'exigència que les gratificacions per jubilació anticipada tinguin cobertura en una norma legal d'abast general». Per això, reitera el criteri jurisprudencial mantingut fins a la data.

6. [Sentència 1192/2023](#), de 27 de setembre, de la Sala Tercera, Contenciosa Administrativa, del Tribunal Suprem, en matèria de **competències locals**.

La Sala declara nul de ple dret el Decret 116/ 2018, de 30 de juliol, del Govern de la Comunitat Autònoma de Canàries pel qual es va imposar als municipis canaris de menys de 20.000 habitants l'obligació de prestar el servei de vigilància i seguretat a les zones de banys de les platges del seu terme municipal.

Àrea de Presidència
Secretaria General

El TS estima el recurs de cassació interposat per la Federació Canària de Municipis contra la sentència dictada pel TSJ de Canàries de 22 de juliol de 2021, que havia declarat aquest decret canari conforme a dret.

La qüestió que es planteja en aquest cas és determinar si la Comunitat Autònoma de Canàries ha respectat les exigències establertes en els apartats 3 i 4 de l'article 25 de la LRBRL en imposar als municipis canaris de menys de 20.000 habitants el deure de prestar el servei de vigilància i seguretat en les zones de banys de les platges.

La defensa de la Comunitat Autònoma es basa en l'afirmació que el Decret recorregut és un reglament executiu derivat de l'article 115.d) de la Llei de costes.

El TS rebutja aquest argument ja que considera que l'article 115.d) de la Llei de costes no atribueix per si mateix la competència aquí considerada, ni imposa cap deure als municipis, de manera que configurar el Decret 116/2018 com un reglament executiu de desplegament de la Llei de costa és, com a mínim, «una interpretació excessivament alambinada i mancada de justificació».

La Sala declara que, atès que el requisit de la determinació mitjançant norma amb rang de llei de l'atribució de competència pròpia i dels corresponents serveis no ha estat observada en aquest cas, ja que es tracta d'una matèria de reserva de llei, estima el recurs, declara la nul·litat del Decret recorregut i anul·la la sentència del TSJ de Canàries.

Finalment, la sentència conclou que «la imposició als municipis de menys de 20.000 habitants del deure de prestar el servei de vigilància i seguretat en les zones de banys ha de fer-se observant les condicions establertes en els apartats tercer i quart de l'article 25 de LRBRL, és a dir: mitjançant norma amb rang de llei i amb previsió de dotació financera suficient».

7. [Sentència 1208/2023](#) de 2 d'octubre, de la Secció 3a de la Sala Tercera, Contenciosa Administrativa, del Tribunal Suprem. Recurs d'interès cassacional objectiu en matèria de **contractació pública**.

El TS declara que una empresa que rep fons públics pot participar en processos de licitació per a l'adjudicació d'un contracte públic, en concurrència amb empreses privades.

Així, el TS, en aquesta sentència, estableix que únicament cal excloure una entitat que rep fons públics d'una licitació contractual, en el cas que presenti una oferta

anormalment baixa a causa de l'obtenció d'un ajut de l'Estat o en cas de rebre ajuts o subvencions no ajustades a dret.

D'aquesta manera, la Sala resol la qüestió cassacional plantejada consistent a determinar si la participació en la licitació d'un contracte per qui rep aportacions pressupostàries que suposen més del 80% dels seus recursos, col·loca el licitador en una situació d'avantatge incompatible amb el principi de la lliure concurrència en la contractació pública en comparació amb altres operadors econòmics privats.

8. [Interlocutòria](#) de 3 d'octubre de 2023, de la Sala Tercera, Contenciosa Administrativa, del Tribunal Suprem, en matèria de **funció pública** (oferta d'ocupació pública).

El TS, mitjançant interlocutòria de 6 d'octubre de 2023, ha suspès cautelarment l'execució de l'oferta d'ocupació pública per al 2023 referida al cos de lletrats de l'Administració de justícia en la modalitat de "promoció interna", aprovada per RD 625/2023, d'11 de juliol.

El Tribunal estima així la petició de suspensió cautelar sol·licitada per la *Asociación Sindical de Secretarios de la Administración de Justicia* i la *Unión Progresista de Letrados de la Administración de Justicia* que assenyalaven que, en contemplar un total de 127 places per a promoció interna i 127 per al torn lliure, és a dir, el 50% per a cadascuna de les dues modalitats, l'oferta d'ocupació pública infringeix clarament l'article 442.2 de la Llei orgànica del poder judicial que estableix que de les places vacants es reservi un 30% per al torn de promoció interna i la resta es proveeixi per la modalitat del torn lliure

La Sala Tercera del TS afirma que, efectivament, aquest article 442.2 de LOPJ assenyalava amb claredat que de les places dotades només es reservi al torn de promoció interna un 30% i que s'ha de convocar la resta per la modalitat del torn lliure.

Així, manifesta que «aquest és l'enteniment del precepte, al qual s'arriba a primera vista i, per tant, també a primera vista s'aprecia la contradicció de l'annex II del RD 625/2023. En dir-ho no descartem que puguin sostenir-se altres interpretacions i sobre això s'haurà de debatre en el procés, però en aquests moments considera la Sala que hi ha una aparença de bon dret suficient per sustentar la pretensió cautelar».

A més indica que amb l'experiència d'altres processos de naturalesa similar en els quals s'han anul·lat en tot o en part els nomenaments efectuats, és preferible quan es donen les circumstàncies com les presents evitar tals situacions doncs el perjudici

Àrea de Presidència
Secretaria General

que pugui presentar per als interessos públics vinculats a la incorporació dels qui superin les proves selectives la suspensió de l'oferta d'ocupació pública, es veu compensat: d'una banda, perquè un litigi com aquest pot ser resolt sense excessiva demora i a temps perquè els processos hagin acabat abans dels dos anys als quals es refereix la disposició addicional sisena l'esmentat RD de convocatòria; i d'altra banda, perquè aquests mateixos interessos públics es veuran satisfets per l'execució de l'oferta d'ocupació pública de conformitat amb les previsions legals.

Aquesta Interlocutòria no va ser aprovada per unanimitat ja que el magistrat Requena va realitzar un vot particular en el qual posa de manifest que, si bé comparteix els fonaments jurídics de la majoria en relació amb la mesura cautelar, discrepa del seu abast doncs en fonamentar-se en termes normatius que s'exposa sobre la reserva d'un 30% de les vacants cada promoció interna, entén que l'abast de la mesura cautelar havia de ponderar aquesta dada i suspendre únicament l'oferta en el que excedeixi d'aquest percentatge.